

Številka: 007-31/2009/
Datum: 24. 4. 2009

Zadeva: Predhodno mnenje na predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nadzoru državne meje EVA: 2009-1711-0013

Zveza: 007-128/2009/1

Spoštovani!

Na podlagi 1. odstavka 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, uradno prečiščeno besedilo, št. 94/07, v nadaljevanju ZVOP-1) ter vašega zaprosila z dne 15. 4. 2009, vam posredujemo stališče Informacijskega pooblaščenca (v nadaljevanju: Pooblaščenec) z vidika njegovih pristojnosti glede ustavno zagotovljenega varstva osebnih podatkov na Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nadzoru državne meje EVA: 2009-1711-0013 (v nadaljevanju: predlog Zakona).

Pooblaščenec uvodoma opozarja, da Ustava Republike Slovenije v 2. odstavku 15. člena jasno določa, da je z zakonom mogoče predpisati način uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kadar tako določa ustava, ali če je to nujno zaradi same narave posamezne pravice ali svoboščine. Varstvo osebnih podatkov v povezavi s 15. členom Ustave RS opredeljuje 38. člen Ustave RS. Vsaka obdelava osebnih podatkov namreč pomeni poseg v ustavno človekovo pravico do varstva osebnih podatkov. Poseg v to pravico pa je dopusten le, če je v zakonu natančno in določno opredeljeno, kateri osebni podatki se smejo obdelovati in v kakšen namen se smejo obdelovati. Pri tem mora biti namen obdelave osebnih podatkov ustavno dopusten, pri obdelavi osebnih podatkov pa se mora spoštovati načelo sorazmernosti tako, da se smejo obdelovati le tisti osebni podatki, ki so primerni in nujno potrebni za uresničitev zakonsko opredeljenega namena. Ob tem ZVOP-1 posebej varuje občutljive osebne podatke, med katere sodijo tudi biometrični osebni podatki, katerih obdelavo predvideva predlog Zakona.

V zvezi s tem Pooblaščenec uvodoma predlaga, da bi bilo z vidika pravne varnosti, spoštovanja pravice posameznikov do zasebnosti in zagotavljanja zakonite obdelave biometričnih, torej občutljivih osebnih podatkov, smiselno razmisliti o poenoteni ureditvi obdelave biometričnih osebnih podatkov s strani Policije pri opravljanju njenih nalog. Kljub temu pa v nadaljevanju posredujemo svoje stališče v zvezi s predlogom Zakona.

V tem smislu se pripombe Pooblaščenca nanašajo predvsem na 10. člen predloga Zakona, ki v zvezi s preverjanjem po 35.a členu Zakona o nadzoru državne meje v povezavi z 29. členom zakona predvideva, da sme policist v primeru, da identitete osebe ni mogoče ugotoviti na podlagi predloženih listin ali v primeru dvoma v istovetnost osebe, preverjati biometrične osebne podatke posameznikov, vključno z odvzemom prstnih odtisov, odtisov dlani in preverjanjem drugih telesnih identifikacijskih značilnosti. Preverjanje je v tem smislu nedvomno oblika obdelave osebnih podatkov, kot jih opredeljuje 6. člen ZVOP-1, zato mora vsaka obdelava zadostiti ustavnih in zakonskim zahtevam dopustnosti obdelave, kot jih opredeljuje 8. člen ZVOP-1. Ta določa, da se osebni podatki lahko obdelujejo le, če obdelavo osebnih podatkov in osebne podatke, ki se obdelujejo, določa zakon ali če je za obdelavo določenih osebnih podatkov podana osebna privolitve posameznika. Namen obdelave osebnih podatkov mora biti določen v zakonu, v primeru obdelave na podlagi osebne privolitve posameznika pa mora biti posameznik predhodno pisno ali na drug ustrezen način seznanjen z namenom obdelave osebnih podatkov.

Pooblaščenec v zvezi s tem opozarja, da ZVOP-1 obdelavo in zbiranje občutljivih osebnih podatkov ureja strožje, in sicer se v skladu s 13. členom ZVOP-1 občutljive osebne podatke lahko obdeluje med drugim le v primeru, da tako določa zakon zaradi izvrševanja javnega interesa. Nedvomno iz določb Zakona o nadzoru državne meje izhaja, da gre v obravnavanem primeru za obdelavo občutljivih osebnih podatkov na podlagi zakona zaradi izvrševanja javnega interesa, in sicer nadzora državne meje. Vendar pa Pooblaščenec meni, da je glede na stopnjo posega v zasebnost posameznika, ki jo predstavlja preverjanje (torej odvzem in nadaljnja obdelava) biometričnih osebnih podatkov, predlog Zakona potrebno dopolniti v smislu večje določenosti in vnaprejšnje opredeljenosti primerov, ko je takšna obdelava dopustna.

Upoštevajoč uvodne navedbe Pooblaščenec posebej opozarja, da bi moral predlagatelj zakona v zvezi z določbami, ki dopuščajo obdelavo občutljivih osebnih podatkov – biometričnih podatkov posameznikov v zvezi s preverjanjem po 35.a členu Zakona o nadzoru državne meje – podrobneje določiti, katere podatke policist lahko preverja, na kakšen način se podatki zbirajo in kaj se s podatki zgodi po zbiranju. Jasno bi bilo treba opredeliti predvsem način dopustne obdelave, opredeliti, ali sploh in v katero zbirko (četudi za kratek čas) se podatki shranijo, kakšen je rok hrambe tako zbranih podatkov in obveznost uničenja podatkov po izpolnitvi namena zbiranja.

Iz besedil določb predloga Zakona namreč ni mogoče razbrati, ali se bodo navedeni biometrični podatki zgolj odvzeli in primerjali s podatki v določeni zbirki in potem uničili, ali pa bodo podatki vključeni v katero od zbirk osebnih podatkov, ki jih hrani policija.

Prav tako z vidika ustavno določenega načela sorazmernosti Pooblaščenec opozarja, da ne more biti dopustna določba zakona, ki omogoča zbiranje katerihkoli oziroma vseh hkrati biometričnih osebnih podatkov, neupoštevajoč dejstvo, da za ugotavljanje istovetnosti osebe nedvomno ni vedno treba preverjati vseh biometričnih osebnih podatkov.

Pooblaščenec zato predlaga, da predlagatelj zakona predlog Zakona ustrezno dopolni in taksativno opredeli:

- katere biometrične osebne podatke posameznikov lahko pridobi in obdeluje policist v primerih iz 35.a člena Zakona o nadzoru državne meje,
- pod katerimi pogoji je posamezne vrste biometričnih podatkov v teh primerih dopustno zbirati,
- na kakšen način in za katere namene ter kdo lahko posamezne podatke uporablja,
- rok hrambe tako zbranih podatkov in obveznost uničenja.

Pri tem bi moral glede na različno stopnjo posega v posameznikovo zasebnost, ki jo pomeni zbiranje različnih vrst biometričnih osebnih podatkov, v skladu z načelom sorazmernosti predlagatelj zakona stopnjujoče glede na okoliščine konkretnega primera navesti pogoje, na podlagi katerih mora policist v konkretnem primeru presoјati, katere biometrične podatke je dopustno obdelovati (npr. v katerih primerih na primer zadošča odvzem prstnih odtisov, v katerih preverjanje značilnosti šarenice, v katerih primerih je potreben odvzem DNK in podobno ter kdaj je potreben odvzem vseh navedenih biometričnih osebnih podatkov).

Predlagamo, da navedeno pripombo upoštevate in se vam obenem zahvaljujemo za trud in prizadevanje, ki ste ga in ga še boste vložili v rešitev oziroma izboljšavo predloga zakona.

S spoštovanjem,

Informacijski pooblaščenec:
Nataša Pirc Musar, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka

Vročiti:

- po elektronski pošti na gp.mnz@gov.si in na lidija.bela@gov.si,
- arhiv, tu.